

การส่องกล้อง ตรวจทางเดินอาหารส่วนต้น

การส่องกล้องตรวจทางเดินอาหารส่วนต้น ได้แก่
 หลอดอาหาร
 กระเพาะอาหาร
 และลำไส้เล็ก
 เมื่อ มี
 อาการปวดท้อง
 เรื้อรัง โลหิตจาง
 ถ่ายดำ เพื่อ ตรวจ
 โรคของหลอดอาหาร กระเพาะอาหารและลำไส้เล็ก
 ส่วนต้น

โดยกล้องจะผ่านเข้าไป 70 – 100 เซนติเมตร
 การตรวจจะเห็นเยื่อบุผิวได้อย่างชัดเจน เยื่อบุผิวที่
 ผิดปกติ ได้แก่ อักเสบ มีจุดเลือด แผลถลอกหรือแผล
 ลึก หลอดเลือดโป่งพองและเนื้องอก นอกจากนี้ยัง
 สามารถบอกการบีบตัว ยืดหดตัวของหลอดอาหาร
 และกระเพาะอาหาร

ขณะส่องกล้องสามารถใช้อุปกรณ์ตัดชิ้นเนื้อ
 ตัดเอาเยื่อบุบริเวณที่ผิดปกติไปตรวจทางพยาธิ และ
 บางกรณีสามารถให้การรักษารักษาห้ามเลือดผ่านกล้องส่อง
 ตรวจทางเดินอาหารส่วนต้นได้ในกรณีที่มีเลือดออก
 จากแผลในกระเพาะอาหาร

โดยทั่วไปการตรวจจะใช้เวลาประมาณ 10 นาที

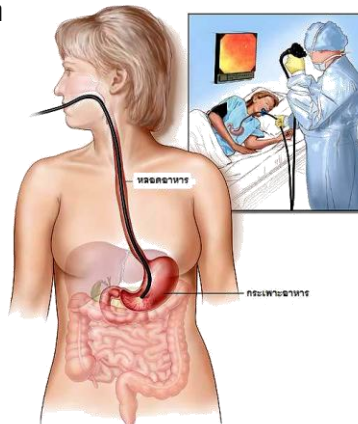
การเตรียมตัว เพื่อส่องกล้องตรวจทางเดินอาหารส่วนต้น

1. พยาบาล แนะนำและอธิบายขั้นตอน การตรวจ
 ประโยชน์ที่จะได้รับ ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิด
 และให้ผู้ป่วยเซ็นชื่อยินยอมเข้ารับการตรวจ
2. ผู้ป่วย/ญาติ ควร บอกแพทย์หรือพยาบาล
 เกี่ยวกับประวัติโรคประจำตัว การแพ้ยา
3. ก่อนตรวจผู้ป่วยจะต้อง งดอาหารและน้ำอย่าง
 น้อย 6 ชั่วโมง เพื่อไม่ให้มีอาหารค้างในกระเพาะ
 ถ้านัดตรวจเช้า งดตั้งแต่หลังเที่ยงคืน ถ้านัดตรวจ
 บ่าย งดตั้งแต่หลังอาหารมื้อเช้าให้ได้ 6 ชั่วโมง
4. นำผลการตรวจอื่นๆ ที่เคยทำเตรียมมาด้วย

ขั้นตอน

การส่องกล้องตรวจทางเดินอาหารส่วนต้น

1. แพทย์หรือพยาบาลจะพ่นยาชาบริเวณหลอด
 คอให้ผู้ป่วยรู้สึกชาขณะส่องกล้องผ่านหลอดคอ
 เพื่อลดอาการอยาก
 ชย่อนและไม่มี
 อาเจียนออกมาก
2. ถอดฟันปลอม
 ออก
3. ผู้ป่วยนอน
 ตะแคงด้าน
 ซ้ายมือ

4. เมื่อทดสอบว่าในลำคอชาแล้วแพทย์ผู้ตรวจจะทำ
 การใส่กล้องส่องทางเดินอาหารผ่านปาก หลอดคอ
 เข้าสู่หลอดอาหาร ผู้ป่วยต้องให้ความร่วมมือ
 โดยการทำท่าก้มลงจะช่วยให้กล้องผ่านลง
 หลอดอาหารโดยง่าย ท่อตรวจมีขนาดเล็กกว่า
 ซันอาหารที่กลืนได้ และจะไม่มีผลต่อการหายใจ
 ถ้านานเป็นห้วงคึดจุก อาจจะมีผลบ้าง
5. หายใจเข้า-ออกช้าๆตามปกติ ปล่อยน้ำลาย
ไหลออกมูกปาก ห้ามกลืนโดยเด็ดขาด เพราะ
 จะทำให้ลำกล้องงอ
6. จากนั้นจะมีการ เป่าลมเข้าไปในหลอดอาหาร
 กระเพาะ และลำไส้เล็กส่วนต้น เพื่อขยายให้ดู
 เยื่อบุได้ชัดเจน ท่านอาจรู้สึกอยากเรอ แน่น
 ท้อง ถ้านอนไม่ไหวให้ค่อยๆปล่อยลมเรอออกที่
 ละนิด
7. ถ้ามีการตรวจพบสิ่งผิดปกติ อาจต้องตัด
 เนื้อเยื่อบุกระเพาะส่งตรวจทางพยาธิ
8. เมื่อแพทย์ส่องกล้องตรวจเรียบร้อยแล้ว จะดูดลม
ออก และดึงกล้องกลับออกมา จากทางเดิน
 อาหาร ถือเป็นเสร็จการตรวจ
9. หลังส่องกล้องตรวจ หลอดคอผู้ป่วยจะยังคงชาอยู่
 ไม่สามารถกินอาหารได้ทันที เพื่อป้องกันการ
 สำลัก จำเป็นต้อง งดอาหารต่อไปอีกประมาณ
 1 – 2 ชั่วโมง เมื่อรู้สึกหายชาจึงลองดื่มน้ำก่อน
 แล้วกินอาหารได้ถ้าไม่มีอาการสำลัก

การส่องกล้อง: ทำหัตถรตรวจพบ

1. **โรคแผล** ทั้งในหลอดอาหาร กระเพาะอาหาร และลำไส้ ซึ่งเป็นสาเหตุของการปวดหลัง โลหิตจาง ถ่ายดำ

สาเหตุ

- เกิดจากการติดเชื้อ เฮลิโคแบคเตอร์ ไพโลรี ต้องใช้ยาสามสี่ชนิดกินติดต่อกัน 1-2 สัปดาห์
- เกิดจากยาที่ทำให้เกิดแผล ได้แก่ ยาแก้ปวดข้อ แอสไพริน จะต้องปฏิบัติตามหลักการรักษาโดยหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง เมื่อกินยารักษานาน 4-8 สัปดาห์ แผลก็จะหายเป็นปกติ

2. **โรคแผลเนื้องอก** อาจจะใช้การรักษาผ่านทางกล้อง ในรายที่มีแผลลึกถึงหลอดเลือด หรือตัดติ่งเนื้อเนื้องอกเล็กๆ ออกได้ ในส่วนที่ตีบแคบจากแผลหดตัวอาจจะใช้เครื่องมือกลางขยายได้

ข้อควรรู้

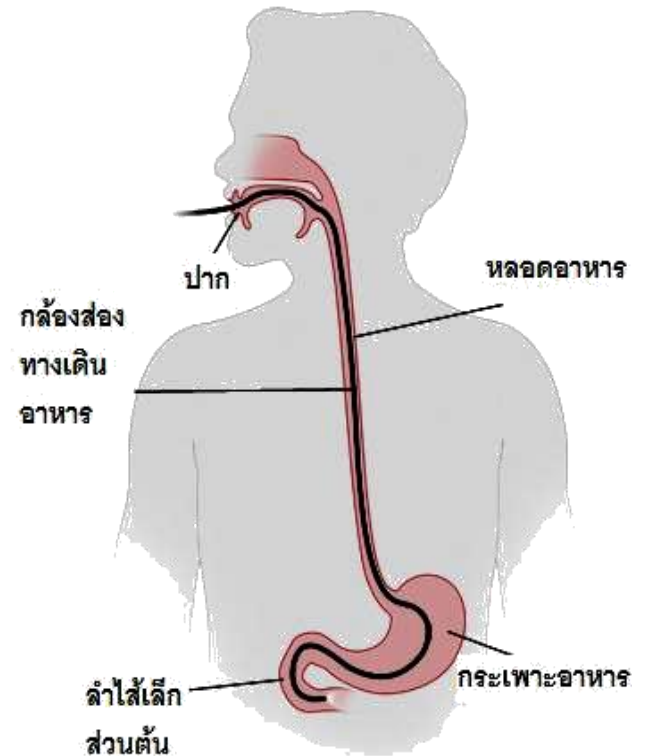
- ถ้าท่านมีแผลในกระเพาะอาหาร ไม่ต้องกังวลว่าจะกลายเป็นมะเร็ง แม้จะเป็นๆ หายๆ อยู่ยาวนาน นอกจากจะเป็นแผลที่เกิดมะเร็งตั้งแต่แรก
- โรคมะเร็งกระเพาะอาหารสามารถเกิดร่วมกับโรคแผลในกระเพาะอาหารได้ โดยเฉพาะในผู้สูงอายุมี โอกาสเสี่ยงเกิดมะเร็งมากขึ้น
- เนื่องจากโรคทั้งสอง อาการอาจจะคล้ายกัน ทำให้ในผู้ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี และมีอาการของโรคกระเพาะ จำเป็นต้องได้รับการส่องกล้องตรวจตั้งแต่แรก

- แผลมะเร็งมักจะไม่มีอาการ จนถึงระยะที่ลุกลามมากแล้ว จึงจะมีอาการ ได้แก่ เบื่ออาหาร น้ำหนักลด ซีด โลหิตจางมาก ถ่ายอุจจาระสีดำ อาเจียนเป็นเลือด อาเจียนมาก ปวดท้องรุนแรง
- ผู้ป่วย บางคน ที่มีอาการปวดท้อง จุกเสียด แน่น ตรงบริเวณใต้ลิ้นปี่หรือหน้าท้องส่วนบน แม้ส่องกล้องแล้วก็ไม่พบแผลในกระเพาะ หรือตรวจอย่างอื่น ๆ เช่น ตรวจเลือด อัลตราซาวด์ช่องท้องหรือตรวจปัสสาวะก็ไม่พบความผิดปกติ อาจมีอาการเป็นๆ หายๆ ซ้ำซาก ถึงแม้จะได้รับ การรักษาแล้วก็ตาม ทั้งนี้ อาจจะเป็นจากความผิดปกติของการบีบตัว หรือประสาทรับความรู้สึกไวกว่าปกติ
- สังเกตว่ายาอะไรที่เคยได้มา สามารถทำให้ท่านดีขึ้น
- หลีกเลี่ยงปัจจัยกระตุ้นอาการ เช่น อาหารบางชนิด ยา การอดนอนหรือความเครียด
- เมื่อไรก็ตามที่มีอาการเปลี่ยนไปจากเดิม อาการมากขึ้น หรือมีอาการเตือนของโรคร้ายตามมา ควรปรึกษาแพทย์ เพื่อตรวจค้นหาโรคอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อแยกโรคให้ชัดเจนว่า อาจเป็นโรคที่ต้องการ การรักษาที่แตกต่างออกไปหรือไม่ การวินิจฉัยโรคให้แน่ชัดและการรักษาให้ตรงกับต้นเหตุของโรคตั้งแต่ระยะแรก จะนำไปสู่การหายขาดของโรคนั้น

อาการผิดปกติภายหลังการตรวจ ที่ควรรีบปรึกษา / ติดต่อแพทย์

1. ถ่ายดำ อ่อนเพลียสงสัยมีเลือดออกในทางเดินอาหารไม่หยุด
2. มีไข้
3. ปวดหลัง

การเตรียมตัว ส่องกล้อง ตรวจทางเดินอาหารส่วนต้น

เรียบเรียงโดย

งานส่องกล้องระบบทางเดินอาหาร ต่อ 1504
จัดทำโดย ... กลุ่มงานสุขศึกษา ต่อ 5200, 9801
โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จ.นครสวรรค์
โทร. 056 - 219888